

Sygn. akt I C 282/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 stycznia 2016 roku

Sąd Rejonowy w Świdnicy I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący SSR Wojciech Zatorski

Protokolant Natalia Całka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 15 stycznia 2016 roku w Ś.

sprawy z powództwa T. K.

przeciwko (...) S.A. w Ł.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanej (...) S.A. w Ł. na rzecz powoda T. K. kwotę 15 tysięcy złotych wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 16.01.2014 roku do dnia zapłaty,

II. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 2917 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu,

III. zwraca pozwanej kwotę 30,30 złotych tytułem niewykorzystanej zaliczki na koszty opinii biegłego,

IV. nakazuje pozwanej uiszczenie na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Świdnicy kwotę 711,33 złotych tytułem kosztów sądowych.

Sygn. akt I C 282/14 **Uzasadnienie**

T. K. wniósł o zasądzenie od (...) S.A. w Ł. tytułem zadośćuczynienia za krzywdę doznaną w wyniku śmierci siostry A. K. kwoty 15.000 zł, z odsetkami ustawowymi od dnia 16.01.2014r. do dnia zapłaty (k.2).

W uzasadnieniu wskazał, że 03.06.1999r. w/w zginęła w wypadku komunikacyjnym, którego sprawca posiadał ubezpieczenie OC u pozwanej; zmarła pozostawiła powoda w smutku, gdyż była z nim bardzo mocno związana, łączyły ich bardzo bliskie relacje, była powierniczką jego problemów i tajemnic, była dlań wzorem do naśladowania, powód obecnie nie może liczyć na jej pomoc, wsparcie i radę, jako osoby najbliższej; powód od czasu w/w tragedii stał się człowiekiem zamkniętym i mimo upływu czasu nadal cierpi po jej śmierci; pozwana odmówiła wypłaty świadczenia w zgłoszonej wysokości, wypłacając jedynie kwotę 5.000 zł (k. 3-6).

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości (k.21). Nie kwestionując podstaw faktycznych swej odpowiedzialności wskazała, że szkoda została naprawiona w całości poprzez wypłatę zadośćuczynienia w kwocie 5.000 zł, która rekompensuje krzywdę powoda; powód nie wykazał odczuwania cierpienia po śmierci siostry do chwili obecnej, zwłaszcza mając na względzie upływ czasu od daty tragedii, założenie rodziny, itd. (k. 22-23).

Sąd ustalił :

Dnia 03.06.1999r. siostra powoda A. K. jadąc rowerem niedaleko domu została potrącona przez nietrzeźwego kierowcę. W wyniku tego wypadku (po kilku dniach) poniosła śmierć.

Posiadacz pojazdu, którym kierował sprawca wypadku posiadał polisę OC u /poprzednika/ strony pozwanej.

Bezsporne

Relacje powoda z siostrą były bardzo dobre, była ona najstarszą siostrą i była dla niego niezwykle ważną osobą. Różnica wieku między rodzeństwem wynosiła 2 lata. Rodzeństwo było mocno ze sobą związane, spędzało wspólnie czas wolny, wspierało się w każdej sytuacji. Powód zawsze mógł liczyć na siostrę, która pomagała mu w odrabianiu lekcji, gdyż była dobrą uczennicą, ale przede wszystkim była dla niego wzorem do naśladowania, a także powierniczką jego problemów, które pomagała mu rozwiązywać, jak i sekretów, z których się jej zwierzał. Jeżeli powód napotykał jakiegokolwiek trudności, najpierw szedł z nimi do siostry, a później do rodziców. Gdyby siostra żyła, byłaby zapewne świadkiem na ślubie powoda i chrzestną jego dziecka. Obecnie powodowi brakuje kontaktu z siostrą, rozmowy z nią, jej towarzystwa. Jej brak najbardziej odczuwa i przypomina sobie o zaistniałej tragedii podczas wizyt w rodzinnych stronach, w szczególności na cmentarzu, który odwiedza za każdym razem podczas pobytu w domu rodzinnym, co ma miejsce 5-6 razy w roku.

Dowód :

- zeznania powoda : k. 56,
- zeznania I. K.: k. 56.

Powód w dacie wypadku miał 15 lat. Obecnie pracuje, założył rodzinę, ma córkę. Ma także rodzeństwo, z którym utrzymuje kontakt głównie w czasie świąt. W czasie pobytu w rodzinnych stronach odwiedza grób siostry.

Powód bardzo przeżył śmierć siostry. Jej śmierć wywołała u niego zaburzenia emocjonalne, głównie zamknięcie w sobie, wycofanie i nieumiejętność prawidłowego przepracowania traumy. Ponadto wywołała u powoda zaburzenia psychiczne – przedłużona reakcja stresu, lęku i żałoby; powód powinien pozostawać pod opieką psychologa/terapeuty. Pozostawanie przez powoda w takim stanie przez tak długi okres czasu osłabiło jego odporność psychiczną; aktualna postawa powoda może stać się początkiem wielu chorób autodestrukcyjnych. Po śmierci siostry powód ponadto pogorszył się w nauce.

W życiu powoda nie było innych tragedii, które zaważyłyby na jego życiu, jak śmierć siostry.

Powód po śmierci siostry nie korzystał z terapii lub pomocy psychologicznej.

Dowód :

- opinia psychologiczna: k. 75-78,
- zeznania I. K.: k. 56,
- zeznania powoda : k. 56.

Dolegliwości powoda po śmierci jego siostry stanowiły fizjologiczną reakcję żałoby, nie osiągając poziomu jednostki chorobowej – nie poniósł on uszczerbku na zdrowiu psychicznym po jej śmierci. Obecnie u powoda nie stwierdza się objawów psychicznych, zwłaszcza mających związek z wypadkiem z 1999r.

Dowód :

- Opinia psychiatryczna: k. 121-122.

Decyzją z 15.01.2014r. pozwana przyznała powodowi świadczenie w kwocie 5.000 zł.

Bezsporne

Sąd zważył :

Powództwo zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 24 § 1 k.c. ten, czyje dobro osobiste zostało naruszone może żądać m.in. zadośćuczynienia pieniężnego na zasadach przewidzianych w kodeksie. Z kolei zgodnie z art. 448 k.c. w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro zostało naruszone m.in. odpowiednią sumę pieniężną tytułem zadośćuczynienia za krzywdę. Dobra osobiste wskazane są przykładowo w art. 23 k.c., jednak dodać należy, iż katalog dóbr osobistych tam wskazanych nie jest wyczerpujący, na co wskazuje użyty w tym przepisie zwrot „w szczególności”.

W pierwszym rzędzie, wobec podstaw żądań pozwu, wskazania wymaga, że członkowie rodziny mają prawo do życia w tej rodzinie i korzystania z dobrodziejstw, jakie ona przynosi, zatem więzi rodzinne, w szczególności w prawidłowo funkcjonującej rodzinie, o silnych związkach emocjonalnych, posiadają status dobra osobistego (art. 23 k.c.) podlegającego ochronie prawnej (art. 24 k.c.). Spowodowanie śmierci osoby bliskiej zrywa te więzi, stanowi zatem o naruszeniu w/w dobra osobistego a w konsekwencji o uprawnieniu do żądania zadośćuczynienia za krzywdę na podstawie art. 448 k.c. Powyższe wskazuje też na wymóg krzywdy, co wprost wynika z tego ostatniego przepisu, a co oznacza także konieczność wykazania przez uprawnionego nie tylko więzi rodzinnych i emocjonalnych łączących bliskie osoby, lecz również cierpienia i bólu po stracie bliskiego, rodzących poczucie krzywdy.

W realiach sprawy wskazania wymaga, że zmarła siostra powoda niewątpliwie była osobą, z którą łączyły go więzi naprawdę wyjątkowe i szczególne. Była jednocześnie starszą siostrą, przyjaciółką, najbliższą (najważniejszą) z rodzeństwa, mentorem oraz powiernikiem, na pomoc, radę i wsparcie którego powód zawsze mógł liczyć, ale też niemal rodzicem (por. opinię psychologiczną). Relacje powoda i zmarłej ocenić zatem należy jako więź szczególną w niewątpliwie prawidłowo funkcjonującej rodzinie, na co wskazują wzajemne stosunki w/w osób (opieka, zaufanie, wsparcie, przyjaźń). Wiąz ta została zerwana poprzez wypadek, za skutki którego odpowiedzialność ponosi pozwana, co wskazuje na naruszenie dobra osobistego w tym zakresie, czego zapewne pozwana nie kwestionowała przyznając powodowi świadczenie, jakkolwiek w zaniżonej wysokości. Ponadto wątpliwości nie budzi także drugi z koniecznych elementów zadośćuczynienia w postaci krzywdy. Powód twierdzeniami własnymi, popartymi zeznaniami świadka wykazał okoliczności uzasadniające nie tylko istnienie i zerwanie w/w więzi, lecz także ból i cierpienie po stracie siostry, a mianowicie przeżywanie jej śmierci, z którą wciąż nie może się pogodzić, towarzyszący temu żal, zamknięcie w sobie i wycofanie, na co wskazuje też opinia psychologiczna, która ponadto wskazuje na nieumiejętność radzenia sobie z traumą i zaburzenia psychologiczne – przedłużona reakcja stresu, lęku i żałoby.

Pozwana nie wykazała tezy przeciwnej, ograniczając się w zasadzie do wnioskowania o opinię psychiatryczną (o czym poniżej), co skutkuje przyjęciem za udowodnione w/w twierdzeń powoda. Powód wykazał zatem, że na skutek zerwania silnych więzi z siostrą doznał krzywdy w znacznym rozmiarze.

Pozwana opinii biegłej psycholog nie kwestionowała. Sąd również nie widzi podstaw do kwestionowania opinii sporządzonej przez biegłego sądowego, zatem osobę o stosownych kwalifikacjach, wiedzy i doświadczeniu, który szczegółowo i wyczerpująco przeanalizował sytuację powoda i i udzielił odpowiedzi na postawione pytania.

Sąd nie ma również podstaw do kwestionowania opinii psychiatrycznej (k. 121), której strony również nie kwestionowały. Jest to również opinia sporządzona przez osobę posiadającą wiadomości specjalne, w kwestiach dla sprawy istotnych, odpowiadająca na postawione biegłemu pytania, zgodnie z wnioskami strony. Stwierdzony jednak przez psychiatrę brak dolegliwości psychiatrycznych u powoda (brak uszczerbku na zdrowiu psychicznym) nie zmienia powyższych ocen. Zadośćuczynienie, którego domaga się powód nie jest bowiem warunkowane wystąpieniem skutku w postaci rozstroju zdrowia lub uszczerbku na zdrowiu osoby wskazującej na krzywdę, lecz zaistnieniem tej krzywdy. Medycznie stwierdzony skutek pod postacią choroby, np. zespołu nerwicowego bądź depresji, nie jest więc przesłanką konieczną dla wystąpienia z roszczeniem, jakkolwiek okoliczność ta może uzasadniać tezę, że taka krzywda jest poważniejsza a w efekcie może uzasadniać przyznanie wyższego zadośćuczynienia.

Oceniając zasadność wysokości żądania sąd zwraca uwagę, że w orzecznictwie akcentuje się, iż aktualny stan wiedzy nie pozwala na udowodnienie rozmiaru uczuć i przywiązania, czy też ich braku - mierzenie skali cierpienia

pozostaje poza możliwościami dowodowymi sądu; trudno też zakładać, aby ustawodawca "premiował" osoby o słabszej konstrukcji psychicznej, reagujące intensywniej na sytuację traumatyczną, a gorzej traktował roszczenia osób o osobowości zamkniętej, kumulującej w sobie wewnętrzne emocje. Kryterium bólu sensu stricto jest więc mało przydatne w praktyce sądowej i wydaje się słuszne, że kodeks cywilny nie odwołuje się do niego, zakładając, że utrata osoby najbliższej zawsze wywołuje ból. Zadośćuczynienie ma kompensować nie tyle doznany ból spowodowany śmiercią osoby bliskiej, lecz krzywdę stanowiącą przedwczesną utratę członka rodziny (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 14 kwietnia 2010 r. I ACa 178/10 LEX nr 715515). Żądanie omawianego zadośćuczynienia nie jest też zależne od skutku w postaci choroby, rozstroju zdrowia, itp. a jego podstawą jest wyłącznie doznanie krzywdy. Celem takiego świadczenia jest kompensacja doznanej krzywdy, a więc złagodzenie cierpienia psychicznego, wywołanego śmiercią osoby najbliższej i pomoc pokrzywdzonemu w dostosowaniu się do zmienionej w związku z tym jego sytuacji (wyrok SA w Łodzi z 30.10.2013, sygn. I ACa 591/13, LEX nr 1394247). Wysokość przyznawanej kwoty zadośćuczynienia powinna stanowić pochodną wielkości doznanej krzywdy; zwraca się uwagę na konieczność uwzględniania dynamicznego charakteru krzywdy spowodowanej śmiercią takiej osoby, stopnia cierpien psychicznych, ich intensywności oraz długotrwałości. Oceniając zakres szkody niemajątkowej należy korzystać z kryteriów zobiektywizowanych, ale jednak przystających do konkretnego poszkodowanego. (por. wyrok SA Łódź z dnia 10-09-2015 I ACa 327/15). Trudno jest określić pieniężny wymiar krzywdy, zawodzą bowiem kryteria stosowane w przypadku szkód majątkowych. Nie można ustalić jednolitego miernika cierpienia, każdy przypadek musi być więc rozpatrywany indywidualnie i odrębnie przy uwzględnieniu wszystkich istotnych elementów dla danej sprawy, przy czym ocena ta powinna opierać się na kryteriach obiektywnych, a nie na samych tylko - z natury rzeczy subiektywnych - odczuciach pokrzywdzonego. Wskazuje się jednak, że na rozmiar krzywdy mają wpływ przede wszystkim: wstrząs psychiczny i cierpienia wywołane śmiercią osoby bliskiej, poczucie osamotnienia i pustki po jej śmierci, rodzaj i intensywność więzi łączącej pokrzywdzonego ze zmarłym, rola w rodzinie pełniona przez osobę zmarłą, wystąpienie zaburzeń będących skutkiem śmierci osoby bliskiej, wiek pokrzywdzonego i jego zdolność do zaakceptowania nowej rzeczywistości oraz umiejętność odnalezienia się w niej (por. wyrok SA Kraków z dnia 13-05-2015 I ACa 279/15).

Uznając zatem, że powód doznał poważnej krzywdy w wyniku naruszenia dobra osobistego na skutek zerwania szczególnej więzi rodzinno-emocjonalnej po śmierci siostry wskutek wypadku samochodowego, za skutki którego odpowiedzialność ponosi pozwana, stosownie do w/w okoliczności, na podstawie przepisów art. 448 i art. 24 § k.c., zasądzone na jego rzecz kwotę 15.000 zł. Taka kwota uwzględni przedwczesną stratę osoby o szczególnej roli, jaką pełniła zmarła w życiu powoda (zwłaszcza wobec znaczenia relacji łączących rodzeństwo oraz ówczesnego okresu dojrzewania i wchodzenia w dorosłość powoda, jak też utraty możliwości powierzenia siostrze „funkcji” świadka na ślubie i bycia chrzestną jego córki), intensywność i długotrwałość jego cierpien, dolegliwości natury psychologicznej, a poprzez to będzie realną kompensatą za krzywdę, której powód doznał w związku ze śmiercią siostry. Powyższemu nie uchybia ani okres czasu, jaki upłynął od daty tragicznych wydarzeń, ani założenie własnej rodziny (skoro powód przeszedł przedłużoną reakcję żałoby i nadal boryka się z problemami natury psychologicznej).

W zakresie odsetek sąd miał na uwadze datę decyzji pozwanej o wypłacie powodowi świadczenia, tj. 15.01.2014r. Wówczas pozwana zakończyła postępowanie likwidacyjne, zatem od dnia następnego, wobec przyjęcia zasadności żądań pozwu, pozostaje w opóźnieniu (art. 481 k.c.), co żądanie odsetkowe czyni również zasadnym.

O kosztach procesu (pkt II wyroku) orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. mając na względzie wynik sporu, a także wartość przedmiotu sporu i wynikającą stąd wysokość stawek wynagrodzenia pełnomocnika powódki, tj. 2400 zł (§ 6 pkt 5 Rozp. Min. Spr. z 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych ..) oraz koszty opłaty skarbowej od złożenia pełnomocnictwa (17 zł), a także wysokość uiszczony przez powoda opłaty od pozwu (500 zł), co daje sumę 2.917 zł. Żądanie podwójnej stawki wynagrodzenia pełnomocnika powoda (pkt 2 pozwu) nie znajduje natomiast uzasadnienia, skoro sprawa niniejsza jest typową sprawą tego rodzaju, nie wymagającą zwiększonego wysiłku, nakładu pracy, itp.

Wobec wyniku sporu, a także zwolnienia powoda od kosztów sądowych ponad kwotę 500 zł, pozwaną obciążają koszty sądowe (pkt IV wyroku - art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych), tj. pozostałość opłaty od pozwu (250 zł), koszty: dojazdu świadków (200 zł) i opinii psychologicznej (261,33 zł), co daje łącznie 711,33 zł.

W pkt III zwrócono pozwanej niewykorzystaną kwotę zaliczki wpłaconej przez tę stronę na koszty opinii psychiatrycznej (art. 80 uksc).